

Kustannuksellamme on ilmestynyt seuraavat

suomenkieliset julkaisut:

Mitä tahtoo Suomalainen Kommunistinen Puolue.
Avoin Kirje Toveri Leninille.

Kuusinen. Suomen vallankumouksesta. Hinta 50 penniä
Bucharin. Kommunistien (bolshevikkien) Ohjelma.
Sinovjev. N. Lenin.

Engels. Kommunismin periaatteet.

Sirola. Kapitalismia kukistamaan. Hinta 35 penniä
Evä. Työväen diktatuuri Suomeen! Hinta 25 penniä.

Bucharin. Luokkataistelu ja Venäjän vallankumous.
Hinta 75 penniä.

Työläistoverit! Kaikkia näitä kirjoja saatavana kustannusliikeestämme, Frams Förlag, Torsgatan 10, Stockholm. Ostakaa, levittäkää, ja luettuanne antakaa kirjanen toverienne luettavaksi. Kädestä käteen!

Kansanvalistuskomisari A. Lunatsharskin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean Isvestijassa lokak 15 p. 1918 julkaiseman kirjoituksen mukaan.

Koulun uudistus lokakuun vallankumouksen jälkeen merkitsee joukkojen pyrkimystä tietoon ja sivistykseen. Kansanvalistuskomissariaatti oli pakoitettu myöskin tällä, ehkä kaikkein tärkeimmällä alalla, lakkauttamaan luokkaetuoikeudet. On siis muodostettava yleiskelpoinen koulu, joka voi tyydyttää työtätekevän kansan sivistystarpeen. Kouluun on tuotava uusi, kansanomaisen henki.

Vanha koulu kasvatti pääasiassa luotettavia alamaisia ja työtätekevän luokan halveksijoita.

Uuden koulun on oltava maksuton, pakollinen ja *yhtenäinen työkoulu*.

Mitä tarkoitetaan sillä, kun sanotaan, että koulun on oltava yhtenäinen?

Se merkitsee, että koko normaalikoulusysteemi lastentarhasta yliopistoon asti muodostaa yhden koulun, yhdenjaksoisen asteikon. Se merkitsee, että kaikkien lasten on mentävä samanlaiseen kouluun ja aloitettava sivistyskehityksensä samalla tavalla, että heillä kaikilla on oikeus kulkea tätä portaikkoa sen korkeimmille asteille asti.

On mahdollista, ettei aineellisista syistä aivan kohta voida kaikille taata kohoamista yliopistoon asti, mutta joka tapauksessa täytyy lahjakkaimpain, ennenkaikkea köyhälistön lasten esteettömästi päästä siirtymään asteelta toiselle, aina korkeimmalle asti.

Tämän ohella jätetään paikkakunnallisten edustajaneuvostojen kansanvalistusosastoille ja kouluneuvostoilta muutamilla ehdoilla laajat oikeudet itsenäisesti soveltaa uutta kouluaatetta käytäntöön. Yksityisille aloitteille myönnetään myöskin tarpeellinen vapaus.

Minimiohjelman kaikille ryhmille määrää Kansanvalistuskomissariaatti.

Vaikkakin koulun täytyy kaikilla asteillaan olla yhtenäinen alhaalta ylös asti, ei se kuitenkaan voi olla täydellisesti sellainen vaakasuorassa suunnassa.

Tarvitaan spesialisteja, erikoisoppineita. Nuorilla ihmisillä itsellään on erilaisia taipumuksia ja lahjoja. Kasvatusoppi sellaisenaan pyrkii asteettaisesti supistamaan tietopiiriä, kiinnittämään huomiota erikoisesti valittuihin aineihin, koska sivistyneen ihmisen ihanteesta on yhtä kaukana spesialisti, jolle on tuntematon koko ihmisuus hänen erikoisaineensa ulkopuolella, kuin pintapuolinen ihminenkin, joka tietää kaikkea vähän, mutta ei mitään kunnollisesti.

Tämän vuoksi sallitaan koulun määrätystä iästä, 14:stä ikävuodesta alkaen, jakaantua useampaan haaraan eli ryhmään, jolloin kuitenkin monet perusaineet jäävät yhteisiksi kaikille oppilaille ja opetus on kussakin eri ryhmässä tämän jaon jälkeen vain johonkin suuntaan erikoisluonteinen.

Uuden koulun tulee olla *työkoulu*. Työ tahdotaan asettaa opetuksen pohjaksi kahdella eri perusteella.

Ensiksi sielutiede opettaa, että todellisesti oppii ainoastaan sen, minkä ottaa vastaan aktiivisesti, itse toiminnassa. Lapsi haluaa riippumattomuutta, mutta tähän asti häntä on pidetty liikkumattomuuden tilassa. Hän omistaa helposti tietoja, jos niitä hänelle esitetään iloisessa, aktiivisessa muodossa, leikissä ja työssä. Lapsi haluaa oppia kaikkia käytännöllisiä taitoja, mutta hänen ei ole annettu sitä tehdä.

Työ-periaate tahtoo saattaa lapset toimintahaluiseen, elävään ja luomiskykyiseen maailmankäsitykseen. Lastentarha-aatetta, jonka Fröbel ensimmäisen kerran esitti järjestelmällisenä käsitteenä, on sovellettava opetukseen kaikkia ikäryhmiä varten, koulun ylemmilläkin asteilla.

Toiseksi pyrkii uusi koulun tutustuttamaan oppilaita siihen, mitä he enimmäen tarvitsevat elämässä, millä nykyaikana on vallitseva asema kaikessa: maataloudelliseen ja teollisuustyöhön kaikilla aloillaan.

Kuitenkin on otettava huomioon, että vaikkakaan ei ole asetettava vastustamaan teknillistä spesialisoitumista vanhemmalla iällä, niin on tarmokkaasti vastustettava työläisrivistyksen supistamispyrkimyksiä yhte-näisenkoulun alemmilla asteilla, s.o. ennen 14:ta ikävuotta.

Opetuksen alkuasteella on tyydyttävä enemmän tai vähemmän käsityömäiseen opetustapaan, joka sopii lasten heikoille voimille. Toisella asteella on heitä tutustutettava koneelliseen teollisuus- ja maataloustuotantoon. Kuitenkaan ei työkoulu pyri harjoittamaan

oppilaita mihinkään määrättyyn ammattiin, vaan antamaan kaikinpuolista, polyteknillistä sivistystä ja tutustuttamaan lapsia käytännöllisesti kaikkiin tärkeämpäin työlaajien metodeihin.

Siten on lapsen yhdeltä puolen opittava kaikkia aineita kävellen, kokoillen, piirustaen, valokuvaten, muovailten, liimaten, tarkastaen ja hoitaen kasveja ja eläimiä. Kielet, matematiikka, historia, maantiede, luonnonoppi ja kemia, kasvioppi ja eläinoppi kaikki nämä opetusaineet eivätainoastaan tee mahdolliseksi vaan vieläpä vaativat elävää, toimintaluontoista opetustapaa.

Toiselta puolen on koulun annettava oppilaalle opetusta työn tärkeimmillä aloilla: puu- ja pellisepän ammatissa, sorvauksessa, muovailussa, takomisessa, metallien sulattamisessa ja juottamisessa, kaiverrustyössä, nahkurinammatissa, kirjapainotaidossa j.n.e. Maaseudulla on opetuksen keskuksena luonnollisesti maatalous.

Ei ole säällittävä tunteja, jos niitä paljon varataankin työtä varten. Ameriikkalaiset määräsivät siihen kymmenen viikkotuntia, mutta vakuuttavat siitä huolimatta, etteivät lapset ole jääneet jällelle muissa aineissa, vaan edistyneet, niin että työn ottaminen ohjelman muiden aineiden lisäksi säästää — ameriikkalaisten todistuksen mukaan — aikaa.

Sitäpaitsi vaikuttaa työ edistävästi lasten sielulliseen kehitykseen, lisää huomiokykyä, täsmällisyyttä, neuvokaisuutta j.n.e. Kätevyuden kehittäminen edistää automaattisesti eräiden tärkeimpäin aivokeskusten kehitystä.

Polyteknillisen kasvatuksen saaneen 14-vuotisen nuorukaisen on luonnollisesti paljoa helpompi valita itselleen mieluinen erikoisala.

Tarkastakaamme, kuinka koulussa, jossa työ on vallitsevassa asemassa, tulee käymään tietojen omaksuminen ja sulattaminen.

Eri aineiden opetus tulee sulautumaan yhteen etenkin alkeiskoulussa, joka muodostau lastentarhan jatkovuodet. Siellä kaikki toiminta yhtyy yhdeksi suureksi, vielä erilaistumattomaksi oppiaineeksi: lapsen tutustuttamiseksi toiminnassa ympäröivään luontoon ja yhteiskuntaan.

Leikissä, kävelyretkillä, seurustellessa lapset saavat tilaisuutta yksilölliseen ja joukkotoimintaan. Kaikki, mikä on nähtävänä, lapsesta ja hänen ympäristöstään alkaen, kelpaa opetusaineeksi, kysymysten, vastausten, kirjoitelmain, kuvaamataiteen ja jäljittelyn aiheeksi. Lapsen tiedonjanoa ja liikkumishalua opettaja järjestää ja ohjaa niin, että saavutetaan runsaimmat tulokset. Kaikki tämä muodostaa opetuksen perustan, lapsen yleistieteen.

Opetustyön ylemmillä asteilla on pääasia saada järjestelmällisellä työllä opetuksi ja sulatetuksi määrättyssä ajassa tarpeellinen tietomäärä. Mutta eri tiedonhaarojen opetus ei tällöinkään saa missään tapauksessa syrjäytyä yhteiseltä pohjalta, vaikka se voikin olla hitukan toisen luontoista. Silloin on nimittäin perehdyttävä ihmiskunnan sivistykseen ja sen ohella luontoon.

Yleistieteellinen opastus, joka keskittyy toimintaopetuksen ympärille I:llä asteella (8--13 ikävuoteen) jakautuu kahteen jaksoon. Ensimmäisellä jaksolla opetetaan edeltäpäin kerätyn aineiston pohjalla. Oppilaiden on opittava tuntemaan milloin mikin teollisuustuote tai sivistyksen ala, joka otetaan kaikinpuolin tarkastetta-

vaksi sekä luonnontuotteena että työn tuloksena. Sen ohella selostetaan sen fysikaalisia ominaisuuksia, alkuperää ja kehitystä ja kuvaillaan kaikkia tähän kuuluvia tosiasioita työnhistorian valossa vertaamalla entisiä valmistustapoja nykyisiin tuotantotapoihin. On itsessään ymmärrettävää, että paljas kertominen on jätettävä viimeiselle sijalle, asioihin on etupäässä perehdyttävä toiminnassa, jonka vuoksi opetusaineet ovat valittavat niin, että opiskelu voi käypä päinsä retkeilyillä eläviin havaintoihin ja itsenäiseen toimintaan perustuvassa työskentelyssä: lapset voivat tehdä huomioita itsekseen ja harjoittaa tutkimuksia opettajain ja vanhempain tovereitten avulla mieliaineissaan. Tämä vapaa puuhailu ei saa kuitankaan häiritä suunnitelmanmukaisen opetuskurssin suorittamista erikoisesti valitun ohjelman mukaan, niin että saavutettaisiin eheä, joskin suppea käsitys tärkeimmistä menneisyyden tapahtumista ja luonnontieteellisistä tosiasioista.

Toinen jakso on jonkun verran pitempi ja käsittää jotakuinkin saman tietopiirin. Sen aikana noudatetaan järjestelmällishistoriallista menettelytapaa, o.s.: lapset tutustutaan lyhyin piirtein ja aina itsenäisen työn ohella työn historiaan sekä sen pohjalla koko ihmiskunnan historiaan. Koko kulttuurin kehitys työn saavutusten pohjalla on tehtävä lapsille ymmärrettäväksi asteittain ja itse elämässä eikä ainoastaan kirjoista ja kertomisesta oppimalla. Ei ainoastaan heidän ymmärryksensä, vaan myöskin heidän ruumiinsa, ennen muuta kätensä on kehitettävä.

Tämän aineen, se on, kulttuurin kehityshistorian

opettaminen voi helposti jäädä pintapuoliseksi, jollei ole saatavissa tarpeeksi valmistautuneita opettajia. Tämän aineen opetus ja sen medotiikka ovat viipymättä otettavat pedagogisten laitosten opetusohjelmaan. Kouluissa on sitä myös aljettava opetta, sitä myöten kuin päteviä opettajia riittää.

Sama aine sovitettuna yhteiskuntaopin kurssiin työn kehityksen ja sen luomien taloudellisten muotojen pohjalla teknillisesti täydellisempänä ja perinpohjaisempana, siis tieteellis-teknillisenä tutustumisena varsinaisiin työvälineihin (koneihin) ja nykyiseen yhteiskuntaan ja sen vastakohtaisuuksiin (työ ja pääoma, sosialismi ja kapitalismi), tilastollisten ja lainopillisten opintojen kautta muodostaa työn kehityshistorian toisen asteen koulussa, jossa sen on sulauduttava yhteen järjestelmällisen tieteenhistorian opetuksen kanssa, joka on läheisessä yhteydessä taloudellisen elämän kanssa sekä sen ajatustapojen ja metodien alkuperänä että myöskin pysyväisempänä taloudellisten muutosten synnyttäjänä.

Pitkin matkaa järjestetään oppilaille vapaita tunteja heidän harrastamistaan asioista: henkilötutkimuksia, kirjoitelmia, selostuksia, muovailua, keräilyä y. m. varten.

Mitä ylemmällä kouluportaita nousee, sitä enemmän saavat tämän yhteistieteen ohella sijaa muut aineet, systemaattinen opiskelu specialistin ohjaamana, kuten äldinkeili, matematiikka, fysiikka ja kemia, elävät vieraat kielet.

Näiden aineiden opiskelun täytyy tietysti myöskin olla yhdistyneenä toimintaperäiseen metodiin. Sen ohella on kirjastojen, laboratorioriden ja kokoelmien oltava

määrättyinä aikoina oppilaiden käytettävänä vapaita harjoituksia varten. Erittäin tärkeä merkitys on sillä, että työn, joka on opetuksen pohjana uudessa koulussa, pitää olla todellista tuottavaa työtä, oppilaiden osanottoa paikkakunnan taloudelliseen elämään.

Muistaen Marxin sanat lasten tehdastyön muuttamisesta kirouksesta terveyden lähteeksi, päämäärästään tietoiseksi ja toimintaan perustuvaksi opiskelemiseksi, liittoutuu uusi koulu paikkakunnallisten tuotantolaitosten kanssa ja vie oppilaat tehtaisiin, rautatielle, tuotantolaitoksiin — kaikkialle, minne vain paikalliset olosuhteet suovat pääsyn. Eikä sinne mennä ainoastaan katselemaan, vaan tekemään työtä.

Mutta tämä työ, joka suoritetaan opettajan kontrollin alaisena, ei koskaan kadota kasvatuksellista luonnettaan. On estettävä sitä muodostumasta terveydelle vahingolliseksi eikä sitä myöskään ole tehtävä, silloin kuin ollaan ruumiillisesti tai henkisesti väsyksissä.

II:n asteen koulussa voi työ olla mitä moninaisinta, se kun on tarkoitettu polyteknillisen sivistyksen perustaksi. Sitä voidaan soveluttaa myöskin luonnontieteellisiin ja yleisiin tieteisiin miltei kaikissa tuotannonhaaroissa, koska ne kaikki ovat nykyaikana läheisessä vuorovaikutuksessa keskenään. Kutomateollisuus, metalli- ja sokeritehtaat, puusepän työpaja, merenkulku, laaja maatalous, rautatiet ja raitiotiet, posti ja sähkösa nominalaitos — kaikkia näitä voidaan käyttää opetuksen apuna.

Esteettis-taiteelliset aineet piirustus, laulu ja soitto eivät suinkaan ole olemassa ainoastaan ylellis-

tä elämää varten. Etenkin piirustukselle ja sen apuaineelle muovailulle on annettava runsaasti tilaa. Oppilaan on luotava lyijykynästään täsmällinen kuvakielen elin. Piirustusta opetetaan alussa noudattaen lapsen vapaata luomismetodia, mielikuvituksen, muistin j.n.e. jälkeen. Sittemmin se muuttuu luonnosta piirustamiseksi opetusopillisesti muodostetun sarjan mukaan. Lopulta se kehittyy joko täydelliseksi matemaattiseksi piirustukseksi tai taiteelliseksi piirustukseksi. Ainoastaan tällä kolmannella asteella annetaan myöskin systemaattista teorian opetusta.

Piirustuksen on oltava sen ohella opetuksen pohjana kaikissa aineissa. Piirustusta ja muovailua on alkuasteilla opetettava yhtäaikaan, käytettävä niitä silmän voimisteluna. On oppittava esittämään ääriviivoilla liike-ilmioita ja esineitä alkaen mittausopillisista kappaleista. Väriais-tai on myöskin kehitettävä laajentamalla metodia, jota jo on käytetty hyvin järjestetyissä lastentarhoissa. Kaikkien värikirjan väriyhtymäin ja vivahdusten oppiminen ja lopulta vesivärimaalaus on yhtä välttämätöntä kuin piirustuskiel ja on niitä harjoitettava sen kanssa rinnakkaisesti.

Samalla tavoin on sävelkorvaa kehitettävä laululla ja soitolla. Tahtiopille ja kuorolaululle on annettava tärkein sija, koska ne ovat aineita jotka luovat joukkotottumuksia ja sopivat yhteen yleisen seurustelun ja yhteistoiminnan kanssa.

Yleensä ei esteettisellä sivistyksellä ole ymmärrettävä jonkunlaisen yksinkertaistetun lapsen-taiteen opettamista, vaan elinten kehittämistä luovaan toimin-

taan, joka tekee mahdolliseksi kauneuden tajuamisen ja sen luomisen. Työ — ja opillinen sivistys ilman sitä olisi järjettömyyttä, koska kauneuden nauttimisesta ja luomisesta johtuva elämänilo on kaiken työn ja tieteen päämäärää.

Koulussa harjoitettu työ edistää suuresti lasten ruumiillista hehitystä. Se on kuitenkin tähän tarkoitukseen riittämätön. Rytmillinen joukkovoimistelu, yksilöllinen lihaston kehityttäminen lääkärin valvonnan alaisena, leikki, joka asteittaisesti muuttuu todelliseksi urheiluksi

kuitenkin ilman epätervettä kilpailuhenkeä — ovat välttämättömiä uudenajan ihmisen ruumiillisen kehityksen täydentämiseksi. Voimistelun ja urheilun tarkoituksena ei ole ainoastaan voiman ja notkeuden kehittäminen, vaan myöskin joukkotoimintakyvyn ja avuliaisuuden hengen kasvattaminen j.n.e. Koulun järjestäminen terveelliseksi, tuntien oikea sijoittelu, koululääkärin alituinen huolenpitävä osanotto koulun elämään

nämä kaikki ovat oikean lastenkasvatuksen välttämättömiä ehtoja. Tähän kuuluu vielä vaatimus, että koulun on annettava lapsille terveellinen ravinto tai ainakin aamiainen.

Oppivuosi jaetaan kahteen erilaatuiseseen toimintakauteen: talviseen, normaaliseen ja kesäiseen, jonka aikana työ suoritetaan ulkoilmassa, työskennellään turpeella.

Koulupäivää on ainoastaan osaksi (I:llä asteella korkeintaan 4 tuntia ja II:lla 5—6 tuntia) käytettävä työohjelmassa määrättyihin tehtäviin. Muu aika on varattava osaksi oppilaiden vapaata koulussa oleskelua

varten käyttämällä hyväkseen koulun työ- ja opetusvälineitä, osaksi täydelliseen lepoon. Työjärjestys on laadittava niin, ettei oppilaita väsytetä yksitoikkoisuudella. Uuden koulun tärkeimpiin periaatteisiin kuuluu mahdollisimman individualistinen, yksilöllinen opetus. Yksilöllisyydellä on käsitettävä sitä, että opettajan on eriteltävä jokaisen oppilaan taipumukset ja luonteen ominaisuudet ja pidettävä huolta siitä, että koulu antaa kullekin ja vaatii jokaiselta hänen yksilöllisten tarpeitensa mukaan.

Me tahdomme jyrkästi eroittaa *yksilöllisen, individualistisen opetuksen yksilöllisyysopista eli individualismista*. Koulun on pyrittävä kaikin voimin juuruttamaan lasten sieluista pois niitä itsekkäisyyden pahoja henkiä, jotka ovat seuranneet ihmistä menneisyydestä, valmistettava kasvattejaan tulevaisuutta varten, pyrittävä jo koulun penkillä luomaan tulevaisuuden kollektiiveja ja kasvattamaan mahdollisimman lujaa yhteishenkeä ja solidarisuutta.

Yksilöllistäminen ei estä tätä. Sosialistisessakin yhteiskunnassa on korkein arvo persoonallisuus. Mutta tämä persoonallisuus voi puhjeta täydellisimpään hienouteensa vain tasa-arvoisten solidaarisessa yhteiskunnassa. Individualistinen koulu kehittää halua etusijalle pyrkimiseen ja toisten hyväkseen käyttämiseen. Sosialistinen kasvatusta, joka pyrkii muodostaman hienostuneeseen yksilöllisyyteen perustuvia kollektiiveja johtaa siihen, että yksilö koettaa kehittää kaikkia kykyjään voidakseen palvella kokonaisuutta. Päämäärä on siinä esteitten poistaminen erikoisen lahjakkaiden kykyjen tieltä.

Mutta vaikkakaan tämä päämäärä ei mitenkään ole halveksittava, niin on toinen vielä paljoo tärkeämpi, nimittäin ajastaan jälkeenjääneiden vähentäminen. Sellaisia on hyvin paljon edistyneissä demokraattisissa maissakin. Huolenpito ajastaan jälkeenjääneistä on kansanvaltaisen kolun ensimmäisiä tehtäviä, sillä jälkeenjääneisyys ei useimmassa tapauksessa johdu luonnonlahjojen puutteesta, vaan huonoista taloudellisista olosuhteista. Porvarillisessa Ameriikassakin piedetään tämän epäkohdan korjaamista niin tärkeänä, että jälkeenjääneitä opettamaan päästetään vain kokeneempia opettajia, joille maksetaan paras palkka.

Erityisten luokkain järjestäminen vähän kehittyneitä varten on pakollinen kaikissa jonkunakaan verran oikein toimivissa kouluissa.

Edelläesitetyn ohella on vielä mainittava kaksi erikoisesti välttämätöntä ehtoa: koulun on oltava *uskonnon ja yhteinen molemmille sukupuolille*.

Tässä ei ole tarpeen ruveta perustelemaan näitä ehtoja. Huomautamme vain, että niitä on välttämättömästi levitettävä kansan keskuuteen. Uusi koulu kohtaa fässä vastustusta laajalti tunnettujen ja senvuoksi muka kansanvaltaisten ennakkoluulojen taholta. Näissä asioissa ei saada juuri mitään aikaan voimakeinoilla ja tunnettuja ovat uskonnollisen koulun lukemattomat huonot tulokset. Koulun ja kirkon eroittaminen ei ole ainoastaan tärkeä tehtävä, vaan vieläpä pääasia koulua vapautettaessa valtion kahleista, sillä se on ollut niiden paheiden kasvatuslaitos, ja sanotaan orjan hyveiksi.

Yhteisopetus taas on tuottanut kaikkialla, missä

se on otettu käytäntöön, erinomaisia tuloksia. On todettu, että tytöt pystyvät suorittamaan samat työt kuin pojatkin ja yhtä nopeasti. Tähän on kuitenkin väitetty, että tytöt tällöin menettäisivät terveytensä. Tätä väitettä ei ole voitu todistaa. Henkiset kyvyt ja ruumiinvoimat ovat näet hyvin erilaisia pojillakin. Kysymys opiskelutoverusten eri suurista voimista voidaan ratkaista ainoastaan käyttämällä yksilöllistä opetustapaa, joka tekee mahdolliseksi myöskin eri sukupuolten erikoisuuksien huomioonottamisen. Johtava kasvatusoppi vaatii erityistä huomiota koulun kasvattavalle toiminnalle, joka viime aikoina on uhrattu opetuksen hyväksi. Järki asetettiin ensi sijalle, luonteenkasvatus ja tahdon kehitys unohdettiin.

Tässä väitteessä on paljon totta. Samaan aikaan alkoi esiintyä myöskin toinen pyrkimys. Individualismista, joka huolehti vain siitä, että saisi kasvattinsa parhaiten varustetuksi tulevaa virkauraa, elinkautista kilpailua varten (jossa etenkin johtava porvarillinen, verrattain vapaa koulu on kunnostautunut), pyritään siirtymään kasvatusihanteisiin, joiden mukaan nousuvassa sukupolvessa koetetaan kehittää solidarisuutta ja yhteishenkeä.

Mutta valitettavasti ovat näiden pyrkimysten todelliset perussyöt äärimmäisen vastenmielisiä. Ne johtuvat kokonaan kapitalistisen kehityksen imperialistisesta valheesta palvelen sotilasvaltiota, josta seuraa, että oppilaissa syntyy ennenkuulumattoman voimakas kurintunne ja halu antautua valtion Molokille. Tällaista nimitetään kansalaiskasvatukseksi ja sen pyhin ilmene-

mismuoto on erilaisin koruausein kaunisteltu yltiöisänmaallisuus.

Porvarismaailma häilyy kahden voimakeskuksen välillä: toisella puolen on individualismi, jota vaativat yksityinen omistusoikeus ja kilpailu, toiselta puolen oikeuskoinen alamaisuus, joka alistaa persoonallisuuden porvarivaltion pappisvaltaisen ja sotilaallisen teollisuuskoneiston palvelukseen. Huonoja ovat kumpikin. Me sitävastoin emme, kuten edellä jo mainittiin, unohda persoonallisuuden oikeutta omintakeiseen kehitykseen. Emme senvuoksi halua sitä tyypistää tai valheellisesti vietellä pakkomuotoon. Sosialistista yhteiskuntaa ei tee kestäväksi kasarmimainen yksitoikkoisuus, ei taiteellinen harjoitus, ei uskonnolliset eikä esteettiset harhaluulot, vaan harrastusten todellinen solidaarisuus.

Tämäpä vuoksi me pääsemmekin selvästi yhtenäiselle pohjalle mitä suurimman vaihtelevaisuuden ohella. Opetuksessa täytyy käyttää yksilöllistä metodia niin paljon kuin mahdollista. Hyviin tuloksiin näyttää vievän koulukollektiivin muodostaminen. Sen kautta kehitetään iloista ja läheistä toverillisuutta, joka painuu nuoriin sydämiin synnyttäen yhteishenkeä ja kykyä käsittelemään olevansa jäsen suuressa kokonaisuudessa. Vapaaehtoinen kurin noudattaminen, avuliaisuus, yhdistävä työ, itsehallinta täydellisen tasa-arvoisuuden perusteella, yhdenmukaiset työkirjat yleisen lopputuloksen selville saamiseksi kas siinä periaatteita, jotka tieteellisen sosialismin valossa annetun, menneen ja nykyajan ihmiskunnan historian opetuksen kanssa luovat meille sen kansalaisen, jota me tarvitsemme ja jota ei milloin-

kaan kasvata porvarillinen koulu, joka osaa lisätä vain itsekkäitä ihmisiä tai tylmyreitä. Koulun tarkoitukset eivät porvarillisten keskuudessa ole puoleensavetäviä, mutta sittenkin muutamat metodit, joita parhaat porvarilliset opettajat noudattavat ansaitsevat huomiota. Älykäs ja kokenut opettaja ei voi tosiaankaan olla huomaamatta, että seuraaviin kolmeen kysymykseen: miten voidaan kasvattaa tahtoa, miten muodostaa luonnetta, miten kehittää solidarisuuden tunnetta, voidaan vas.ata yhdellä taikasanalla — *työllä*.

Luonnollisesti niin, ettei tahtoa saa kasvattaa muuten kuin kehittämällä toimintakykyä monipuoliseksi ja päämäärästään tietoiseksi. Tämä saavutetaan opetukseen sopivalla tavalla yhdistetyllä työllä, johon on määrättyissä tapauksissa sovitettava leikkiä ja urheilua. Toivottavimmiksi luonteenpiirteiksi on meidän arvostettava lujuus, työteliäisyys, yhteishenki j. n. e.

Mutta sellaiset henkilöt, jotka ovat tehneet huomioita kasvatustieteellisen työn soveltamisesta, vakuuttavat ehdottomasti, että työlle perustettu kasvatustieteellinen näitä luonteenominaisuuksia. Ja samalla kun me emme työkasvatuksella tarkoita yksityisen ammattialan oppimista, vaan perehtymistä tehdasmaisen joukkotuotannon ilmiöihin, niin me siirrämme kouluun sen suuren kokoavan voiman, joka on liittännyt yhdeksi kokonaisuudeksi nykyajan köyhälistön. Sosialistinen koulu on kasvatustieteellisessä suhteessa rakennettava kokonaan työn pohjalle, jonka vallitseva porvarillinen kasvatustieteellinen oppi on arasti ja väärennetyssä muodossa ottanut käyttäntöön.

Kuitenkin on huomattava, että kunnollisia tuloksia tahdon, luonteen ja yhteishengen kasvattamisessa voidaan työn periaatetta soveltamalla saavuttaa ainoastaan silloin, kun koulun elämä on oikein järjestetty. Ennen muuta on tärkeä opettajain suhde oppilaihin. Jo tästä seuraa, ettei minkäänlainen ankaruus eivätkä mitkään rangaistukset voi tulla kysymyksenkään uudistetussa koulussa. Ameriikassa tehdään opettajakokelaille opettajatutkinnossa muun muassa seuraava kysymys: »Luu-letteko voivanne rangaistuksitta ylläpitää kuria luokassa?» Jokaisen uuden koulun opettajan on tehtävä itselleen tämä kysymys. Kuten ameriikkalaisissa ja norjalaisissa kouluissa saavutettu kokemus on osoittanut, hävittää iloinen ja tarmokas työ luokalta kaikki ne ilmiöt, jotka vastakkaisessa tapauksessa pakoittavat opettajan kurinpidoiksi esiintymisiin. »Osatkaa pitää lapsia virkeällä tuulella» — siinä koulukurin ainoa sääntö.

Opettajan täytyy saavuttaa lasten myötätunto. Ei ole esiinnyttävä komentajana, ei minään erikoisen viisaana, kuivana ja järkevänä eikä vieraana. On osattava suhtautua vanhimpiin oppilaihin, niinkuin vanhemmat veljet perheessä, jonka muodostaa koulu.

Lasten on otettava osaa kaikkeen koulun elämään. Servuoksi täytyy heillä olla itsehallinto-oikeus. Valmistautuessaan yhteiskunnan kansalaisiksi, on heidän mahdollisimman aikaiseen tunnettava itsensä koulun kansalaisiksi.

Oppilaiden itsehallinto voidaan ryhmittää kolmen otsakkeen alle:

Ensiksi, oppilaiden osanotto koulun johtaviin neu-

vostoihin niiden ohjeiden mukaan, joita on annettu Asetuksessa Yhtenäisestä Koulusta.

Toiseksi, itsehallinto oppilasrymään keskuudessa. Tällöin on vältettävä sitä virhettä, minkä ameriikkalaiset koulut ovat tehneet. Siellä on nimittäin asetettu hallitsemaan tavallansa pikku tyranneja, jotka valitaan toimeensa, tai harvain hallituksia, jotka ovat eroittamattomia. Pahennus kaksinkertaistuu, kun tällaisia harvainhallituksen jäseniä on nimitetty opettajiksi. — Luokan tai jonkun muun oppilasryhmän itsehallinto on järjestettävä joukkohallinnoksi. Sitä varten on muodostettava mahdollisimman paljon toimia. Kullekin määrätään omat rajoitetut tehtävänsä. Valitaan esimerkiksi: toimitsija leikissä syntyvään riitojen ratkaisijaksi, tuomareita, edustajia neuvottelemaan luokan puolesta opettajain kanssa, taulunhoitajat, lattian puhtaudesta huolehtijat, ravintolakaluston hoitajat j.n.e. j.n.e.

Nämä toimet eivät saa olla pitkäaikaisia. Lasten on hoidettava niitä päivän tai kaksi viikossa. Vaihto tapahtukoon joko vuorottain tai arvan mukaan.

Kolmanneksi oppilaille annettakoon täysi vapaus muodostaa kaikenlaisia, pysyväisiä tai lyhytaikaisia yhdistyksiä, kuten opintopiirejä, sanomalehtien toimituksia, poliittisia klubeja, urheiluseuroja, huvitoimikuntia, näytelmäseuroja, köörejä, orkestereita j. n. e.

Toivottavaa on, että opettajat ottavat näiden yhdistysten toimintaan osaa tasa-arvoisina oppilaiden kanssa. Arvaamaton kasvattava ja opettava merkitys on näiden yhdistysten ohella myöskin koulun osuuskunnalla.

Näin järjestetään koulun elämä yleispiirtein.

Tässä esitettyjen suunnitelmain toteuttaminen riippuu suuressa määrin kahdesta ehdosta: valtion myöntämisestä varoista ja opettajakunnan kypsyneisyydestä.

Keskushallitus ei missään maailman valtiossa ylläpidä kokonaan kansallista koulua. Yksityisten on suoritettava opintomaksu, jota ei missään vielä ole kaikilla koulun asteilla lakkautettu. Monin paikoin ovat asukkaat itseverotuksella ylläpitäneet kouluja. Me lakkautamme opintomaksut eikä paikkakunnallisten kassojenkaan kannatukseen voitane paljoa laskea.

Huolimatta tästä ja huolimatta nykyisen murrosajan luomasta ahtaasta tilanteesta, maailmansodan meidän isänmaallemme tuottamasta kurjuudesta ja vallankumouksen myrskyistä on meillä oikeus odottaa, että heräävä kansa ja sen asettama hallitus tekee kaikkensa valtiotalouden tärkeimmän haaran kansansivistyksen — kohottamiseksi.

Mutta tällä ei asia vielä ole selvä. Erittäin suuria vaikeuksia johtuu myöskin oppikirjain ja opetusvälineiden puutteesta. Monia lajeja ei voi ostaa millään rahalla. Erityiset Pietariin ja Moskovaan järjestetyt opetusvälinekomiteat koettavat tehdä parhaansa tämän käsymyksen ratkaisemiseksi. Tässä asiassa ei tulla säikymään mitään esteitä. Tukkuutuotannon ja oston kautta koti- ja ulkomailla, muodostamalla jättiläismäisiä kustannusyriäksiä koetetaan poistaa tätä erikoislaatuista nälkää kansalta.

Mutta vaikkapa ei olisikaan varojen ja opetus-

välineiden puutetta, tulee olemaan sitä suurempi puute opettajavoimista.

Kuten on aikaisemmin mainittu, ei olisi riittävästi päteviä opetusvoimia, vaikkapa yleinen oppipakko ulotettaisiin pelkästään lukutaidon opettamiseen. Paljoa silmiinpistävämmäksi tulee puutteellisuus, jos ajatlemme koulun laajentamista siihen mittaani, kuin tässä suunnitelmassa on esitetty. Tämän vuoksi on selvää, että ennen muuta on kohdistettava voimat opettajain valmistamiseen.

Opettajain tutustuttamiseksi yleisen työkoulun periaatteisiin järjestettiin viime kesänä kurseja enemmän kuin sadalla paikkakunnalla. Nyt kuluvana oppivuonna perustetaan suunnitelmallisesti niin paljon opettajain valmistuslaitoksia, että 3—4 vuoden kuluttua on riittävästi opettajia kaikkialla aloilla. Samalla muodostetaan kuhunkin kuvernementtiin mallikouluja, joista voidaan nähdä, kuinka uuden työkoulun on toimittava.

Tästä oppivuodesta alkaen järjestetään myöskin opettajille opintoretkeilyjä korkeampiin oppilaitoksiin, jolloin he voivat kartuttaa sekä kasvatusopillisia että yleissivistyksellisiä tietojaan.

Kaikki tämä on kuitenkin liian vähän siihen nähden, mitä uusi koulu vaatii opettajilta. Neuvostovalta ei hetkeksikään unohda sitä, että sosialistista työkoulua voi johtaa ja siinä opettaa vain vallankumousellinen opettaja — sosialisti. Sosialististen opettajain hankkiminen on Kansanvalistuskomissariaatin kaikkein tärkeimpiä tehtäviä. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on päätetty avata vapaa pääsy kansanvaltaisille aineksille

22
kaikkiin opettajaopistoihin, katsomatta ollenkaan asiano-
maisten sivistystasoon. Etusijalla ovat tällöin ehdotto-
masti köyhälistöjärjestöjen jäsenet.

Uuden opettajiston luomista varten on Kansan-
valistuskomissariaatti päättänyt myöskin perustaa sellai-
sen korkeamman opettajaopiston, joka pystyy parhaiten
valmistamaan työtätekevän kansan harrastuksiin pereh-
tyneitä sosialisti-opettajia.

Kasvatus- ja opetusopillisten kysymysten tieteellistä
tutkimista ja opettajaopistojen professorien valmista-
mista varten on päätetty jo tänä vuonna perustaa
ainakin yksi korkeampi pedagoginen akademia.

Aikaihmissen keskuudessa harjoitetulla valistustyöl-
lä ei voida muuttaa kansan henkeä. Luonnollisen
kehityksen edistämiseksi luodaan uusi koulu. Uuden
opettajan luominen merkitsee, että työ on jo puoleksi
suoritettu.

1. Yleisiä määräyksiä.

1. Kaikkien Venäjän Sosialistisen Neuvostojen
Liittotasavallan koulujen, jotka ovat Kansanvalistus-
komissariaatin alaisia lukuunottamatta korkeampia
oppilaitoksia nimitykseksi omaksutaan: »Yhtenäinen
Työkoulu».

1:nen huomautus: Yksityisiä kouluja nimitetään
lyhennetyllä nimellä *Neuvostokoulu*, johon liitetään li-
säys, joka ilmaisee paikan, koulun numeron ja asteen,
esim.: Pietarin kaupungin Tsarevskin piirin, 1:sen
asteen, 3:s Neuvostokoulu.

2:nen huomautus: Koulujen jakaminen alkeiskou-

luihin, korkeampiin alkeiskouluihin, lukioihin, reaali-kouluihin, ammatillisiin, teknillisiin ja kauppakouluihin sekä kaikkiin muihin alempiin ja keskikouluihin lakkautetaan.

3:s huomautus: Lokakuun 1 p:stä 1918 siirtyvät kaikki, erilaiset oppilaitokset Kansanvalistuskomissariaatin hallinnon alaisiksi (Työväen- ja Talonpoikain hallituksen laki- ja asetuskokoelma, N:o 39 kohta 507).

2. Yhtenäinen koulu jaetaan kahteen asteeseen: 1:nen 8-13 vuoden ikäisiä lapsia varten (viisivuotinen kurssi) ja 2:nen 13-17 vuotisille (4-vuotinen kurssi).

1:nen huomautus: Yhtenäiseen kouluun liittyy lastentarha 6-8 vuoden ikäisiä varten.

2:nen huomautus: Koulun itsehallinto-elimet voivat alentaa ikärajaa vuodella läänin kansanvalistusosaston suostumuksella.

3:s huomautus: Oppilaiden oleskelu koulussa säädettyä määräaikaa kauemmin, samoin kuin määrättyä ikää vanhempain lasten kouluun ottaminen jätetään kouluneuvoston päätettäväksi.

3. Opetus on sekä kouluun 1:llä että 2:lla asteella maksutonta.

4. 1:sen ja 2:sen asteen koulu on pakollinen kaikille kouluikäisille lapsille.

Huomautus: Tämän määräyksen käytännöllistä toteuttamista varten on kaikkien kansanvalistusosastojen viipymättä ryhdyttävä valmistamaan kouluverkko-suunnitelmia kaikkien kouluikäisten, 6--17 vuoden välillä olevain lasten luettelointiseksi ja myös laatimaan kustannusarvioita koulujen rakennusta ja työvälineillä

varustamista varten, henkilökunnan ylläpitoa varten, kustannusarvioita lasten ruokinnan järjestämiseen ja kenkien, vaatteiden ja opetusvälineiden hankkimiseen tarvittavista varoista. Pakollinen opetus pannaan heti käytäntöön kaikkialla, missä on riittävästi kouluja saatavissa kaikkien lasten opetusta varten ja missä yleisivistykselliset olosuhteet sen sallivat. Sellaisia lukutaidottomia lapsia varten, joita ikänsä puolesta ei voida ottaa tavallisiin kouluihin, on järjestettävä erityisiä laitoksia Yhtenäisen koulun yhteyteen tai erillisiä laitoksia koulun ulkopuolelle.

5. 1:sen ja 2:sen asteen kouluissa annetaan yhteisopetusta (Työv.- ja Talonp. hallituksen lakikok. N:v 38, kohta 499).

6. Kouluneuvostoissa ei sallita minkään uskonnon opetusta eikä minkäänlaisten, uskonnollisten menojen harjoittamista (Työv.- ja Talonp. hallituksen lakikok. N:o 18, kohta 263).

7. Opettajien eroittelemine luokkiin kielletään. Kaikki koulutyön tekijät (8:s kohta) saavat palkkion Kansankomissarioiden Neuvoston dekretissä opetustyön palkkausperusteista määrätyn 1:sen luokan palkkasäännon mukaan (Työv.- ja Talonp. hallituksen lakikok. N:o 17, kohta 552).

1:nen huomautus: Opetustyöstä ei palkkiota suoriteta tunnittain, vaan kuukausittain.

2:nen huomautus: Erityistä palkkaa yli säädetyn normin ei koulutyön tekijöistä kenellekään virkamiehelle myönnetä.

8. Kaikki koulutyöläiset, s. o. opettajat, koulu-

lääkärit ja ruumiillisen työn johtajat valitaan helmikuun 37 p:nä 1918 säädetyn pedagogisten ja hallinnollispedagogisten virkain vaaleista annutun astuksen ja Kansanvalistuskomissariaatin ohjesääntöjen mukaisesti.

1:nen huomautus: Koulutyöläisten sijaisia ottavat työhön kansanvalistusosastot ja on heillä virassaoloaikansa kaikki koulutyöläisten oikeudet.

2:nen huomautus: Jollei koulun taloudellisia tarpeita voida tyydyttää koulukollegion voimilla (26:s kohta), on lupa ottaa palvelukseen teknillisiä palvelijoita, jotka eivät ota osaa opetus- ja kasvatustyöhön, mutta jotka voidaan kutsua harkitsemaan taloudellisia kysymyksiä.

3:s huomautus: Koulutyöläisten osanotto muiden koulujen työhön sallitaan vastaavain paikkakunnallisten kansanvalistusosastojen suostumuksella.

9. Kansanvalistuskomissariaatti ja kansanvalistus osastot määräävät työnohjaajain viroista. Ohjaajain tehtävä on oleskella ajoittaisin kouluissa sen vuoksi, että elävä yhteys niiden ja kansanvalistusosastojen välillä säilyisi ja että he tarjoisivut opettajille apuaan näiden kasvatustyössä.

10. Oppilaiden luku yhtä koulutyöläistä kohti ei saa nousta yli 25:n. Siksi on koulutyöläisten luku kaikissa kouluissa määrättävä tämän normin mukaan.

Huomautus: Poikkeuksia säädetystä normista voidaan tehdä kansanvalistusosaston määräyksestä.

11. Tämä asetus (kohdat 1 -32) ulotetaan myös kin kaikkiin yksityisten alotteesta syntyviin kouluihin.

Viimeksi mainituille voidaan myöntää valtion ylläpito, jos paikkakunnallinen kansanvalistusosasto tunnustaa kysymyksessä olevan koulun tarpeelliseksi.

II. Koulutyön pääperusteet.

12. Kouluelämän perustana täytyy olla tuottavan työn, ei lasten ylläpitokustannustan suorituskeinona eikä ainoastaan opetusmetodina, vaan yhteiskunnallisesti tarpeellisenä tuottavana työnä. Sen täytyy olla läheisesti, elimellisesti yhdistettynä opetukseen, valaisevana kynttilänä kaiken ympäröivän elämän tuntemiseen. Kun tuottava työ alituisesti tulee yhä monimutkaisemmaksi, mennen lasten elämän välittömän ympäristön rajojen ulkopuolelle, täytyy lapsia tutustuttaa tuottavaan työhön mahdollisimman moninaisista tuotannon muodoista lähtien korkeampiin saakka.

1:n huomautus: Työlle laskettu perustus on voimallinen kasvatusväline siinä tapauksessa, että se työkoulussa tulee luomisiloiseksi, vapaaksi väkivaltaisuuksista oppilaita kohtaan ja sen ohella suunnitelmanumukaiseksi ja sosiaalisesti järjestetyksi. Tässä viimeksimainitussa merkityksessä koulu muodostaa koulukommunin, joka välittömästi ja elimellisesti on työnsä kautta ympäröivän elämän yhteydessä.

2:n huomautus: Vanhalla muodollisella koulukurilla, joka kahlehti koko kouluelämän ja lapsen vapaan persoonallisen kehityksen, ei voi olla sijaa työkoulussa. Mutta itse työn prosessit tulevat kasvattamaan lapsissa sitä sisäistä kuria, jota ilman järkipäi-

sesti johdettu joukkotyöskentely on mahdotonta. Lapsel saavat elävää oppia kaikista koulun elämän työprosesseista, joiden joukossa järjestelytoimenpiteillä, jotka esiintyvät työnjakoperiaatetta sovellettaessa, tulee olla tärkein kasvattava osa. Tällöin oppilaat oppivat arvioimaan menettelytapoja työskentelevän ihmiskunnan työtarmon suunnitelmallista käyttämistä varten ja kasvattavat itsessään vastuunalaisuuden tunnetta sekä sitä työosaa varten, joka lankee jokaisen osalle jossakin työkollektiivissa. että kaikkea työtä varten kokonaisuudessaan. Lyhyesti sanoen: kollektiivisen tuottavan työn ja koko kouluelämän järjestelyn on kasvatettava tulevaisuuden kansalaisia sosialistista yhteiskuntaa varten.

13. Työkoulun kummallakin jaksolla tulee opetus olemaan yleissivistyksellistä ja polyteknillistä, jonka ohella ruumiilliselle ja esteettiselle sivistykselle annetaan huomattava sija.

1:nen huomautus: Ohjesäännöt, malliohjelmat ja selvittävät määräykset julkaistaan erikseen.

2:nen huomautus: Sekä 1:sen että 2:sen asteen opetusohjelman täytyy olla huomattavasti mukautuvainen paikkakunnallisten olosuhteiden mukaan. Sitäpaitsi on jonkun opetusaineen lisääminen jotakin yksityistä oppilasryhmää varten mahdollista ehdolla, että kurssia muuten täydellisesti noudatetaan.

III. Koulutyön säännöt ja ehdot.

14. Koulutyöt jaetaan vuoden kuluessa 3:een ryhmää: 1) tavalliset koulutyöt, esim. syyskuun 1 p:stä

kesäkuun 1:een päivään; 2) koulutyöt ulkoilmassa, esim. kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 1 p:ään — toreilla, kesäsiirtoloissa, retkillä lasten tutustuttamiseksi luontoon ja elämään; 3) täydelliset loma-ajat, esim. heinäkuun 1 p:stä syyskuun 1 p:ään, joulukuun 23 p:stä tammikuun 7 p:ään ja huhtikuun 1 p:stä 14 p:ään. Kouluissa juhli-taan Työväen ja Talonpoikan hallituksen määrääminä juhlapäivinä.

Huomautus. Läänien Kansanvalistusosastoille myönnetään oikeus sekä lyhentää täydellisiä loma-aikoja että myös muuttaa työaikajakoa vuoden kuluessa.

15. Koulut ovat avoinna oppilaille 7:nä päivänä viikossa.

1:nen huomautus: Kaksi päivää viikossa, ei kuitenkaan perättäin, erotetaan tavallisista opiskelupäivistä, jolloin yksi päivä on täydellisesti vapaa tavallisista toimista ja on käytettävä lukemiseen, retkeilyihin, näyttäntöihin ja muihin itsenäisiin lasten puuhiin. Tätä varten hankitaan uusia kasvatusvoimia. Toinen päivä on puoleksi työpäivä tavallisine opettajakuntineen ja käytetään klubi- ja laboratorioharjoituksiin, selosteluun, retkeilyihin, oppilaiden kokouksiin.

2:nen huomautus: Jokaisella koulutyöläisellä on yksi vapaa päivä viikossa.

16. Ei mitään ohjelmaan kuuluvaa opetusainetta saa opettaa 1:en asteen 3:n ensimmäisen vögden oppilaille yli 4:n tunnin, kahtena seuraavana vuonna yli 5:n ja toisen asteen oppilaille yli 6:n tunnin päivässä.

17. Läksyjen antamista ja kotityötä ei sallita.

18. Kaikki rangaistukset koulussa ovat kiellettyjä.

19. Kaikki tutkinnot: pääsytutkinnot, luokalta siirtotutkinnot ja päästötutkinnot lakkautetaan.

20. Luokkajako on niin paljon kuin mahdollista muutettava ryhmäjaoksi oppilaiden erilaisissa toimissa osoittaman kypsyneisyyden perusteella.

Huomautus: Siirtyminen ennen vastaavaa ikää korkeampaan ryhmään sallitaan ainoastaan kuulemalla koululääkärin mielipidettä asiasta.

21. Kaikissa kouluissa otetaan käyläntöön pakollinen maksuton aamiaisannosten jakelu, joka suoritetaan eri-ikäisille lapsille terveysopin sääntöjä noudattamalla.

22. Kaikkien koulujen sekä ensimmäisellä että toisella jaksolla tulee olla lääkärin säännöllisen silmälläpidon alaisia.

23. Lapsen kouluun tullessa on välttämättömästi toimitettava huolellinen lääkärin tarkastus, että voitaisiin päästä selville hänen ruumiillisesta ja sielullisesta terveydestään.

24. Jos yhtenäisessä koulussa on puute viranhoidajista, määrää asianomainen kansanvalistusosasto vapaan paikan täyttämistä.

25. Kullakin koululla täytyy olla rakennukseton maapalsta, maaseudulla vähintään desjatiinan laajuinen, kaupungeissa niin suuri kun mahdollista, ei kuitenkaan alle 500 neliösylen.

Huomautus: Maapalstojen, jotka annetaan vastaavatuille kouluille, tulee lähetyä kooltaan maaseudun paikallista keskinäätä.

IV. Yhtenäisen koulun itsehallinnon periaatteellinen pohja.

26. Koulukollektiiviin kuuluvat kaikki asianomaisen koulun oppilaat ja koulutyöläiset.

27. Koulun itsehallinnon vastuunalaisena elimenä toimii *kouluneuvosto*, johon kuuluvat: e) kaikki koulutyöläiset, b) koulupiirin työläisväestön edustajia, yhteensä 1/4 koulutyöläisten luvusta, c) sama määrä oppilaita vanhimmista ikäryhmistä, alkaen 12-vuotisista ja d) yksi edustaja kansanvalistusosastosta.

28. Koulukollektiivin sisäisen elämän järjestely suoritetaan — Kansanvalistuskomissariaatin paikkakunnallisten ja keskuselinten sekä kouluneuvoston määräysten sallimissa rajoissa koulukollektiivin yleisissä tai ryhmäkokouksissa.

29. Kouluneuvoston toimeenpanevana elimenä toimii *johtokunta*, joka työskentelee yhdessä kouluneuvoston ja koulukollektiivin asettaman *toimeenpanevan komissionin* kanssa.

30. Kouluneuvoston kaikkia kouluelämän kysymyksiä koskevat päätökset eivät saa rikkoa edustaneuvoston kansanvalistusosaston yhtenäisestä koulusta säättämiä yleisiä asetuksia ja osaston edustaja voi panna niitä vastaan vastalauseensa.

Huomautus: Vastalause ei jää kouluneuvoston harkittavaksi, vaan otetaan se tarkastettavaksi kansanvalistusosastoon.

31. Kouluneuvoston toimivaltaan kuulun seuraavien kysymysten harkinta ja ratkaisu:

- a) oppilaiden jako ryhmiin ja koulusta päästäminen;
- b) esityksen tekeminen paikkakunnalliselle kansanvalistusostolle oppilaiden vapauttamisesta koulutyöstä;
- c) työsuunnitelmain ja -ohjelmoin laatiminen Kansanvalistuskomissariaatin ja paikkakunnallisten kansanvalistusosastojen määräysten pohjalla;
- d) säännösten ja suunnitelmain laatiminen koulun sivistäviä, tuottavia ja taloudellisia töitä varten;
- e) vuotuisen kustannusarvion tekeminen koulukollektiivin kasvatuksellista ja hallinnollis-taloudellista työtä varten;
- f) koulun ohjesääntösuunnitelman harkitseminen ja laatiminen (koulukommunin elämän sisäisestä rakenteesta).

32. Koulukommunin sisäinen elämä on rakennettava täydellisen vapauden pohjalle, kaikkien jäsenten liittymiselle ryhmiin ja piireihin, jotka pyrkivät sivistyksellisiin ja kasvatuksellisiin päämääriin, esim. opettajayhdistykset, nuorisoyhdistykset j. n. e.

V. Keinoja koulun uudistusohjelman toteuttamiseksi.

Edellä esitetyn suunnitelman toteuttamista varten määrätään 3- ja 4 luokkaiset alkeiskoulut muutettaviksi 5-vuotisiksi 1:sen asteen kouluiksi, jonka vuoksi kaikkiin alkeisopistoihin on tämän oppivuoden alussa lisättävä täydentävä oppivuosi. Lisättyyn vanhimpaan ikäryhmään otetaan ne lapset, jotka tänä vuonna ovat

lopettaneet alkeiskoulukurssin. Niin sanotut 3-luokkaiset ja 5-vuotiset oppilaitokset muutetaan kokonaisuenaan 1:sen asteen kouluksi.

Kaikki keskikoulut ja myöskin niiden tyyppiin kuuluvat hallinnolliset, osuustoiminnalliset ja yksityiset koulut muutetaan soveltamalla niihin seuraavaa poikalukion jakosuunnitelmaa: kolme ensimmäistä luokkaa muutetaan itsenäiseksi 1:sen asteen kouluksi ja muovailaan uudestaan mainitun asteen perusteiden mukaisesti. Kuluvana vuonna lisätään niihin ensimmäinen opetusvuosi ja jos näyttää tarpeelliselta, myöskin toinen.

4:s, 5:s, 6:s, 7:s luokka muodostavat 2:sen asteen koulun, 8:s luokka poistetaan.

Korkeammat alkeisopistot, jotka lähenevät edellistä tyyppiä, esim. kauppakoulut, muutetaan 2:sen asteen kouluiksi, jota varten niistä poistetaan 1:nen oppivuosi ja lisätään varhin ikäryhmä niitä varten, jotka lopettavat oppikurssin tänä vuonna.

Tämä korkeampien alkeiskoulujen ja keskikoulujen uudistustusohjelma on malliohjelma ja voivat asianomaiset kansanvalistusosastot sitä muutella.

Vleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtaja

J. Sverdtov.

Kansanvalistuskomissarin sijainen

N. Pokrovski.

V. T. Kk:n sihteeri

A. Erukidsje.